

KÖNYVSZEMLE

Molnár Jánosné: Mesélő házak. / Szerk. Márkusné Vörös Hajnalka, Bontó László. Veszprém Megyei Honismereti Egyesület, Veszprém, 2019. – 397 p.

A szerző 2014 januárja óta nincs közöttünk, és most mégis emlékezhetünk rá, olvasva a „Mesélő házak” című kötetét. Olvashatjuk, mert munkás életének teljes dokumentációját János, a férje összegyűjtötte, rendszerezte és átadta őrzésre, felhasználásra a Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltárának, amiből válogatva Márkusné Vörös Hajnalka és Bontó László szerkesztők állították össze a most megjelent terjedelmes kötetet.

A címválasztás nem véletlen, hiszen már 2005-ben megjelent a veszprémi zsidó közösség életéről szóló kötet¹ és abban Molnár Jánosné (5–39. p) több veszprémi ház és lakóinak történetét írja le „Veszprémi mesélő, beszélő házak...” címmel, természetesen gazdag jegyzetapparátust is közölve az egyes háztörténetekhez.

„Mesélő házak” sorozati címmel városunk több épületének történetét könyvünk szerzője már korábban is közreadta, így 1996 és 2007 között a városi újságban, a Veszprémi 7Napban, de a Veszprém megyei napilapban, a Naplóban is. Természetesen ezek a közlések a sajtótermékek jellege miatt időnként terjedelmileg jelentősen csonkítottak voltak és jegyzeteket sem tartalmazhattak.² Az olvasók a mostani közreadással kaphatják meg mindazokat az információkat, melyek a hírlapi közlésekben nem szerepeltek, ám elengedhetetlenek a történetek egészének ismeretéhez, vagy az esetleges további kutatásokhoz. Ismerve Molnárné Erzsike véleményét az elbulvárosodott sajtó közlési technikájáról, most nagy elégtétel lenne számára a jegyzetek közlése, amivel láthatóvá válik az a hatalmas könyvtári-levéltári kutatómunka is, amit egy-egy dolgozat megírása igényelt.

A szerkesztők számára a már megjelent cikkek csokorba gyűjtése és a szerző alaposágának köszönhetően a bizonyára meglévő jegyzetanyag beillesztése a kisebbik feladat volt, a szerkesztői (talán inkább összeállítói) munka nagyobb részét a kéziratban maradt írások, ezen belül a nem teljesen befejezett dolgozatoknak a szerző szándékai szerinti véglegesítése, a jegyzetek kiegészítése, a korszakhoz is köthető

¹ Mesélő házak – mesélő emberek. Összeáll. Máthé Éva. Közread. a Veszprémi Zsidó Hitközség és a Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány. – Veszprém, 2005. – 104 o.

² A XX. század első feléig a legfontosabb két veszprémi újság, a Veszprémi Hírlap és a Veszprémvármegye a jelentősebb helytörténeti munkák közlésénél a szerző jegyzeteit is közölte.

autentikus fényképanyag megkeresése jelenthette. Így csak sajnálhatjuk, hogy elmaradt a szerkesztői előszó, amiből mindezeket megtudhattuk volna.

A kötet bemutatását a kötéstáblához kapcsolódó utolsó oldalon lévő térképpel kell kezdenünk. Az 1959-es várostérkép részletein számokkal bejelölve szerepelnek mindazok az épületek, illetve helyszínek, amelyekről szól a 68 tételből álló munka, amit a közterületnevek betűrendjében az előző oldalon olvashatunk.

A kötet felépítése azonban ettől eltér. A Külső Püspökkert védelemért kiáltó, emblematikus, de régóta üresen álló és egyre romosodó épületével, az Ybl Lajos műépítész³ tervezte egykori gyermekmenhellyel indul a sorozat. Ezt követően szinte sétaszerűen bejárható az az út, amire felfűzve szemlélhetők meg a bemutatott helyszínek vagy visszaidézhetők a könyv segítségével a már nem létező objektumok. A bemutatott építmények között vannak magánházak, jobb sorsot megélt közintézmények, templomok, iskolák, funkciót váltott épületek és korabeli fényképen megőrzött már régen nincs házak hült helye, parkosítva vagy újabb építménnyel lefedve. Az egyes háztörténetek kidolgozottsága a rendelkezésre álló adathalmaz függvényében változó, az azonban bizonyos, hogy ami a feldolgozás idejében elérhető volt (tervező, építő, építtető, tulajdonos/ok, azok változása az időben, az épülethasznosítás jellege, átépítések stb.), azt Molnárné begyűjtötte és beépítette a közölt írások mindegyikébe. Jórészükhöz már összeállította a reprezentatív fotóanyagot is, aminél több esetben a felvétel idejének meghatározását segítve, személyek is szerepelnek.

Végighaladva a Komakút téren, az Iskola utcán, a Viaduktig vezető Dózsa György úton, a Davidikum felé letérve a Betekints-völgy épületei közül szemelgett a szerző, majd a Hosszú utca, a mai Jókai utca kezdetén álló Ranolder térről⁴ térhetünk vissza a Belváros belvárosába, az Óvári és a Rákóczi utcába, majd az Óváros tere. Közben egy kis kitérő, a 27. tétel a Kispipa vendéglő. Már nincs sehol, néhány éve tűnt el végleg. Milyen jó, hogy ha csak négy oldalon is, de Erzsike jóvoltából megőrződhet emléke az érdeklődő olvasók számára. Majd a Vár számos épületének a bemutatására kerül sor, de nem marad ki a Szabadság tér, a Megyeház tér és a Kossuth utca sem.

A 37. tételben szereplő barokk lakóház története személyesen is érint. Kisgyerekként, az '50-es évek elején „kötelező vendégségben” többször jártam az Ostromlépcső 3-as számú házában, az 1867-től városunkban élő Veszprém XIX. századvégi zenei életében jólismert Mátrai László székesegyházi karnagy egykori

³ Nagybátyja, Ybl Miklós tervező irodájában tanult. Tervei alapján épült fel az akkori Magyarország számos gyermekmenhelye, Budapesten és tizennégy vidéki városban, így Veszprémben is.

⁴ Az 1724-ben épült Anna-kápolnáról nevét 1902-ben kapó terecske, az Anna tér az 1989 utáni átnevezési hullám során sem kapta vissza eredeti nevét.

lakóházában. Végül a légvonalban néhány száz méterrel odébb fekvő Károly-templom, az egykori belső vasútállomás, majd a több évtizede felszámolt Csomay strand helyének és a közeli Jutasi úton álló Szent Margit-templom⁵ történetével zárul a közel 400 oldalas mű.

Nagy erénye a kötetnek az egyes írásokat kiegészítő – nyugodtan írhatjuk – teljessé tevő ikonográfia, még akkor is, ha néhány újabban készült fénykép ki is lóg a sorból. Célszerű lett volna a fényképeket számmal és képaláírással ellátni, mert a 395–397. oldalakon lévő képjegyzék inkább a fotók készítőire, illetve a lelőhelyre utal.

A könyvet a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület jelentette meg. A kemény-táblás kötet szép, dicséri a nyomda, az OOK Press mives munkáját, mint ahogy a borító és a tipográfia is, ami Bontó Lászlónak köszönhető.

A veszprémi belváros számos épülettörténetét csokorba szedő munka jelentős helytörténeti kiadvány, amiért köszönet jár utólag is a szerzőnek, Molnárné Erzsikének, az életművet megőrző és közkinccsé tevő férjnek, Molnár Jánosnak, valamint Márkusné Vörös Hajnalkának és Bontó Lászlónak, a szerkesztőknek.

És ha a könyv olvasása után hiányérzetünk támad amikor végigsétálunk Veszprém utcáin, az nem véletlen, mert akkor érezhetjük igazán mekkora adóssága van még a várost ismerő helytörténet-kutatóknak, helytörténészeknek. Ez az olvasóknak jó szívvel ajánlható munka és a remélt folytatások bizonyára eminens részei lesznek a majdani Veszprém monográfiának is.

CSISZÁR MIKLÓS

Egy innovatív szakgimnázium.

A veszprémi „Ipari” jubileumi évkönyve (2019)

Az 1990-es évtizedtől reneszánsza lett az iskolai évkönyvek tanévenkénti kiadásának. Ebben főképpen a középiskolák jártak élen: Veszprémben a közgazdasági, a Lovassy, a Padányi, valamint néhány közép- és általános iskola – s szinte kivételként egy-egy óvoda is – vagy rendszeresen, vagy pedig alkalmanként (többnyire jubileumi évfordulón) jelentették meg az intézményük életét bemutató kötetüket.

Az évtizedek múlásával azonban megszakadt a kezdeti szellemi és pénzügyi len-

⁵ 81 éve, 1938. október 23-án szentelték fel az akkor még boldogként, 1943 novemberétől szentként tisztelt Árpád-házi királylányról elnevezett templomot Veszprémben. A templomépítő Rott Nándor püspök sírja az altemplomban van.

dület: napjainkra csak elvétve találkozhatunk valamelyik helyi nevelési-oktatási intézményünk évkönyvével. Ilyen kivétel a Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Szakgimnáziuma négyszáz oldal (!) is meghaladó jubileumi évkönyve.

Ebben is, mint a legutóbbi jubileumi évkönyvükben – érthető megfontolásból, már nem követik a klasszikus, még 1868-ben deklarált évkönyv-mintát –, evidencia, hogy igazodjanak a mai kor (a megváltozott oktatási, nevelési és oktatáspolitikai körülmények) által igényelt, elvárt pedagógiai tartalmakhoz és szerkesztési eljárásokhoz. Az „Ipari” évkönyveiben tetten érhetők nem csak a pedagógiai tartalmak magas szintű szakmai-tudományos értékei, hanem konzekvensen a szerkesztés olyan megoldásai, amelyek koherenssé, egységessé teszik a kiadványaikat.

Mindezekben (véltetően és nagy bizonyossággal) szerepe van annak, hogy az intézmény igazgatója, Irányi László történelem szakos és levéltárosi egyetemi végzettséggel rendelkezik. Az előző évkönyvről a következő olvasható e mostaniban: *„A jubileumi hétre készült el az iskola 60 éves jubileumi évkönyve. Ezt Irányi László szerkesztette, illetve a történeti részt is ő írta. Az átfogó munka a sorozatos átalakulások tükrében bemutatta az iskola első 60 éve történetét, a beiskolázási kört és a tanulók társadalmi rétegszerkezetét, a tanári kar alakulását, a tanított tananyagokat, az iskolatanításhoz szorosan nem kapcsolódó tevékenységét (szakkörök, hagyományok, szakszervezet, diákönkormányzat). Ezután mozaikok címen visszaemlékezéseket gyűjtött csokorba, majd egy teljes adatbank következett, amelyben az iskola összes egykori és jelenlegi tanára, óraadója, dolgozója, tanulója szerepelt. A kötet színes képek zárták.”*

A jelenlegi évkönyv (néhány aktuális változtatás kivételével) e tartalmi-szerkesztési tradíciót őrzi, még abban is, hogy ez az évtized sem volt mentes attól, hogy az oktatáspolitikai döntések során megvalósult intézményirányítási változások következményeként ismét módosuljon az „Ipari” hivatalos megnevezése, és ezzel együtt természetesen a képzés irányultsága is. Ami azonban maradandó: a magas szintű nevelés-oktatás-képzés, a szakképzés dominanciája, a társadalmi feladatvállalás, a széles körű szakmai kapcsolatrendszer (amely utóbbi már kiterjed a felső és a felsőfokú oktatás, sőt, egy projekt révén az általános iskolák felé is), valamint a diákok igen intenzív tehetséggondozása, és az egykoriak kiemelkedő tevékenységére figyelem.

A kötet első lapjain két köszöntő olvasható. A Veszprémi Szakképzési Centrum főigazgatója, Schindler Lászlóné az „Ipari”-val kapcsolatos emlékeit és tapasztalatait idézi fel, amelyben az értékeiről is szól: *„Az iskola a sikeres múlt és jelen mellett bizakodóan tekinthet a jövő felé.”*

Irányi László a „kitekintés”, áttételesen a menedzselés fontosságát jeleníti meg, amelyben a napjainkra megváltozó iskolaképről irt: *„...egy iskola nem értelmezhető önmagában, így a történet beágyazódik a magyar közoktatás általános korszaképé-*

be is, amennyire szükségesnek véltem, ezért kitekintést adtam a szakképzési, közoktatási folyamatokra, történésekre is”. A kötet bevezetőjében az intézmény hatodik évtizedét „aranykor”-nak tartja, szemben azzal, ami a hetedikben (de jó értelemben, szükségszerűen) történt: „...a hetedik évtized folyamatos változásokat hozott: többszöri fenntartóváltás, az iskola jogi és gazdasági önállósága elvesztése, a hozzáférhető források jelentős szűkülése, a profiltisztítás, a demográfiai hullámvölgygel járó beiskolázási nehézségek, illetve az emelkedő pedagógusterhek. [...] Ennek ellenére az Ipari sikeres, népszerű iskola tudott maradni, és ebben az évtizedben is tovább tudta építeni mindazt, amit az előző évtizedek megalapoztak.”

A klasszikus évkönyvek mintájára, először az intézmény eddigi, előző hatvan éve történetéről olvashatunk, amelyet a „fenntartóváltások kora” követ, melyben az elmúlt tíz esztendő eseményeiről kapunk áttekintést.

E legutóbbi évtizedben az iskola és az új igazgató (ekkortól kapott vezetői megbízást Irányi László) számára a kedvező indulási helyzetet az adta, hogy új vezetői testület állhatott fel, valamint, hogy megszervezhették a 60. év jubileumi programját, és a közoktatás-politikai módosulások következményeként egyrészt meg kellett felelniük a gyakran változott fenntartóknak, másrészt pedig újra kellett szervezniük a képzési struktúrájukat. (Ebben az évtizedben „dolgoztak” Veszprém város fenntartásában, tartoztak a Pannon Térségi Integrált Szakképzési Központhoz, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központoz, napjainkban pedig a Veszprémi Szakképzési Centrum tagintézményeként működnek. Önmagukat azonban továbbra is – a ma már nem hivatalos, de tradicionális megnevezésükkel –, az „Ipari”-val jelenítik meg a helyi és a térségi társadalom körében is.)

Ebben a részben olvashatunk olyan eseményekről is, amelyeknek országos kapcsolódásai voltak: tanár- és diák-elégedetlenségi akciókról, az azonos célú, de „több változatú” elektronikus ügyintézés nehézségeiről, a fiú-leány tanulók arányának némi torzulásairól, az új képzési formákról, a tantestület összetételének kedvező módosulásairól, és arról is, hogy az iskola tanulólétszáma hosszú távon viszonylag stabil (tíz éves átlagban 821, a szélső értékek 711 és 888), ezért jól tervezhető a pedagógiai feladatok. (Az oktatott szakmáknak széles a skálája: vegyészet, környezetvédelem, informatika, gépész/gépgyártástechnológus, gépész/mechatronikus, műanyagfeldolgozó, kisgyermekgondozó, többféle technikusképzés.)

A tanulólétszám 40-50%-a veszprémi, a vidékiek számára kollégiumi helyet tudnak biztosítani. Azoknál a szakmákban, amelyeknek a közeli megyékben nincs képző helyük, a beiskolázási akcióikat szeretnék ezekre a térségekre is kiterjeszteni. A „piaci szemlélet” miatt azonban akadályokba ütköznek. A provincializmus nagyon is tetten érhető: az ottani pályaválasztási kiadványaikba „... arra hivatkozva, hogy az ottani iskoláknak nem csinálnak konkurenciát – még az ott nem létező szakmákat sem hajlandók betenni”.

A tíz év bemutatásában erény, hogy a sikerek mellett a gondot is megjelenítették, többek között például a tantestület korfája kedvezőtlen távlati alakulását. Jól mutatja ezt, hogy a 30 év alattiak hárman, a 30 és 35 év közöttiek is csak nyolcan vannak, „az utánpótlás pedig nem nagyon jön”. *„A következő nagy váltás akkor várható, amikor a ma 50 év körüli korosztály éri el a nyugdíjat, akkor 4-5 éven belül a tantestület harmada hagyja el az iskolát.”*

A pénzügyi-gazdálkodási körülmények hektikussága jól mutatja, hogy a folyton változó fenntartók és az „éhszerűnek” tartott központosítás helyi szinten milyen aktuális és hosszabb távú problémákat jelenthet akkor, amikor a bürokrácia útjain közlekednek az ügyiratok. Ilyenkor, mint az Ipari esetében is, az egyetlen lehetőség az „alkotó módon” történő helyi megoldásra való törekedés. Amik viszont sikertörténetek: az infrastruktúra és az eszközpark fejlesztései úgy, hogy az iskola szakmai felszereltsége magas színvonalú lett. (Kisebb-nagyobb gond azért adódott. Egy ilyen nagy intézményben ezek szinte naponként természetszerűek az intenzív használat miatt, amelyek azonnali megoldást kívánnak. De nem úgy, mint ahogyan az egyik évben történt: *„... az új fenntartó nem engedélyezett informatikai beszerzést, sőt szervizelést sem. Volt olyan projektor, amelyben kiégett az izzó, és az iskola egy évig nem kapott engedélyt és pénzt a kicserélésére”*).

Az intézmény számára jelentős forrás a sikeres pályázatokon megszerzett támogatás, amely a tíz év alatt félmilliárd forintot eredményezett. Szinte alig áttekinthető, hogy hányféle pályázaton vettek részt, ami nem egyszer esetleges eredményű, s aligha szolgálja az iskola azonos színvonalú eszközpark háttére folyamatos biztosítását. A jó gazdálkodás azonban számos kiválóan megvalósult projektet eredményezett.

Az évkönyv nagy és pedagógiai szempontból jelentős fejezete az oktatást és a nevelést mutatja be. Közöttük olyan résztémák jelennek meg, mint a beiskolázás, a tananyag, a nyári szakmai gyakorlat, a mindennapos testnevelés, a vizsgák, az eredményesség, a tankönyvek, a minőségirányítás, az önértékelés, a tanfelügyelet, a minősítés, és a felnőttoktatás-felnőttképzés. Ezek az iskolai munkának mind olyan tartozékai, elemei, amelyeket az Ipari magas színvonalon, jó együttműködésben valósított meg.

Az iskola működésének tartalmi értékét az eredményesség tükrözi. Ennek részletei nem csak szövegekben, hanem számos táblázatban és konkrét nevekhez kapcsolódóan is megjelennek, többek között az érettségizettek számában, a szakmai vizsgák adataiban, a tanulmányi eredményekben, a különböző helyi, regionális és országos versenyeken elért helyezésekben. Külön táblázat tartalmazza a sport területén, főképpen a diákolimpiákon elért sikereket. Az eredményes pedagógus munkát több külső szervezet is elismerésekkel jutalmazta. Kulturális téren a keszthelyi Helikonon elért minősítések is igazolják azt, hogy az Ipariban a reáلتanulmányok

mellett helye van a művészeteknek is. (Ha az évkönyvet olvasó egy különlegesen érdekes, tanulságos, igazi mai szervezési mini-krimis részre kíváncsi, lapozza fel a tankönyvekről szóló összeállítást, amely az ezekkel kapcsolatos közelmúltbeli anomáliákat veszi sorra. A végkifejlet azonban biztató lett – de csak az iskola jóvoltából.)

Az Iskolai mindennapok című részben foglalták össze a szakmai és a kulturális programokat, a diákszínpad működését, mutatják be a szakköröket, a külföldi kapcsolatokat és az iskola identitást erősítő hagyományrendszerét. (Ez utóbbi között vannak a szalagavató, az Alma Mater kulturális bemutató, a Radnóti-kultusz, a Téliapó ünnepség után, az Iskolai emlékezet program, öregdiák- és évfolyam-találkozók stb.)

Az Iskolai szervezetek fontosak a felnőtt és a diák közösségek számára. A demokratikus működési modelljük a tanulók számára mintaként is szolgálnak a későbbi éveikhez, munkájukhoz. Két felnőtt-szervezetük van: a szakszervezet és a Közalkalmazotti Tanács. A tanulók érdekeit a Diákönkormányzat képviseli igen széles körű programokkal. Az iskolai alapítványt a tehetséges tanulók ösztönzésére hozták létre több nagy partnercég közreműködésével.

A hagyományos évkönyv-tartalmat három, nem szokványos rész követi. Az első a Visszaemlékezések az elmúlt hatvan évre. Ebben egykori közel- és régmúltbeli tanulók olyan írásai olvashatók, amelyek egyszerre objektív beszámolók az itteni éveikről, másrészt lírikus megfogalmazással érzelmeket keltően szólnak arról, mit jelentett/jelent számukra „az Ipari”. (Egy ilyen részlet: *„Szerelmesek voltunk fűbefába, virágba, tanárainkba, de a fő szám az egyetemisták voltak [...]. A szerelmek általában olyanok voltak, hogy sem csók, sem igazi vallomás nem hangzott még el, de ha egy fiú többször felkért a vasárnap délutánra megszervezett, szigorúan kontrollált »hepajon«, vagy más néven »csurblin« táncra, az elég volt a nagy ábrándozásokhoz és elpirulásokhoz [...]. Voltak nagyon szép diákszerelmek, legtöbb esetben házasság, vagy életre szóló nosztalgia lett a vége.”* Érdekes, tanulságos írások – méltóak az iskolához, a jubileumi évkönyvhöz.

A Diákjaink dolgozataiból című összeállításban szintén egykori diákok tanulmány-értékű írásai, illetve kisebb közléseik kaptak helyet. A tanulmányok azt bizonyítják, hogy az Ipariban kellően megalapozódtak azok a kutatási-szövegalkotási technikák, amelyekkel e szerzők beléphettek a felsőoktatásba, majd kiléphettek a munkaerő-piacra.

Az Így írunk mi című részben – néhány kivétellel – szépirodalmi ihletésű művek olvashatók: versek, mini novellák, elbeszélések, s mellettük történetek, úti beszámoló stb. Ezek – mintegy retrospektív olvasmányként, „időszalasztóként” –, kellemes perceket szerezhetnek az ezekben barangolók számára.

A kötet végén kitűnő összeállítású Adatbank található, amelyben jó szakmai

kíváncsisággal lehet elmélyülni a személyeket bemutató részben, valamint a számos statisztikai és más táblázatban. Az iskolavezetés, a főállású és óraadó tanárok és a nem pedagógus dolgozók, a már nyugdíjasok, a tanulók osztályonként a jubileumi évben felsorolása annyira adatgazdag, hogy a jövő iskolakutatói készen kapják a (majdani, leendő) múlt e részét. Részletes életrajzzal ismerhetjük meg a 60 éves jubileum alkalmából alapított Pro Schola-díjasokat: tanárokat és diákokat. Ugyancsak 2008-tól vették sorra azokat, akikre büszke az intézmény: ebben a tanulóknak különböző versenyeken elért eredményei olvashatók. Impozáns a névsor, amelyben az Ipari kitűnő pedagógiai munkája tükröződik. A végzett tanulók névsorának közzlése mellett, hogy ez iskolatörténeti jelentőségű, mindegyikük számára kötődést is jelent: nem felejtődnek el az itt eltöltött tanulóévek után.

A könyv színes illusztrációi (többnyire fényképek) jól tagolják a szöveges környezetet, s a láttatott személyek fotói közel hozzák a róluk írottakat.

E kötet is, mint a korábbi kettő, minta arra, hogy egy évkönyv ne csak az iskola önarcképe legyen, hanem a helyi társadalom számára „megmutatkozás” is: ezek és ilyenek vagyunk mi, iparisok. Ugyanis a menedzselés, a pr-tevékenység ma már szoros tartozékai kell, hogy legyenek az oktatási-nevelési intézményeknek is.

Irányi László (szerk.): A hetedik évtized. A VSzC Ipari Szakgimnáziumának jubileumi évkönyve. Veszprém, 2019. 408 o.

TÖLGYESI JÓZSEF

* * *

Titokzatos Veszprém. Minden út a Várba vezet. (Képes útikalauz a veszprémi várnegyed megismeréséhez.) Írta: Gy. Lovassy Klára, fotók: Lőrinczi Ferenc, szerk.: Gy. Lovassy Klára, Szabóné Vörös Györgyi, Faa Judit. Kiadó: Baltrial Kft., Veszprém, 2019. 60 oldal.

Figyelemre méltó kiadvány látott napvilágot városunkról a tavasszal. Megvettem magam is a tenyérbe simuló kis puhatáblás kötetet, amely jól elfér akár a zakó zsebében is.

Mutatós a borítója, elől a Vár feljárója látható, hátul a Vár látképe a Benedek-hegyi keresztől, mind a két esetben egy történeti és egy jelenkori kép párhuzamában. Hangzatos a címe is: *Titokzatos Veszprém*, az alcím is megragadó: *Minden út a Várba vezet*. Jó ez a szlogen — ha magyarul mondjuk: reklámjelmondat —, és valóban, máris bevezet bennünket a füzet mondanivalójába: a veszprémi Vár utcaképeinek látványába.

Miért is fontos ez? Azért, mert a Veszprémben forgolódo idegen olyan könyvecskét vehet kézbe, amelynek segítségével végigjárhatja a Vár utcáját a jelenkorban és

a több évtizedes múltban is, és közben a legfontosabb helyrajzi-helytörténeti tudni-
valókkal is megismerkedhet.

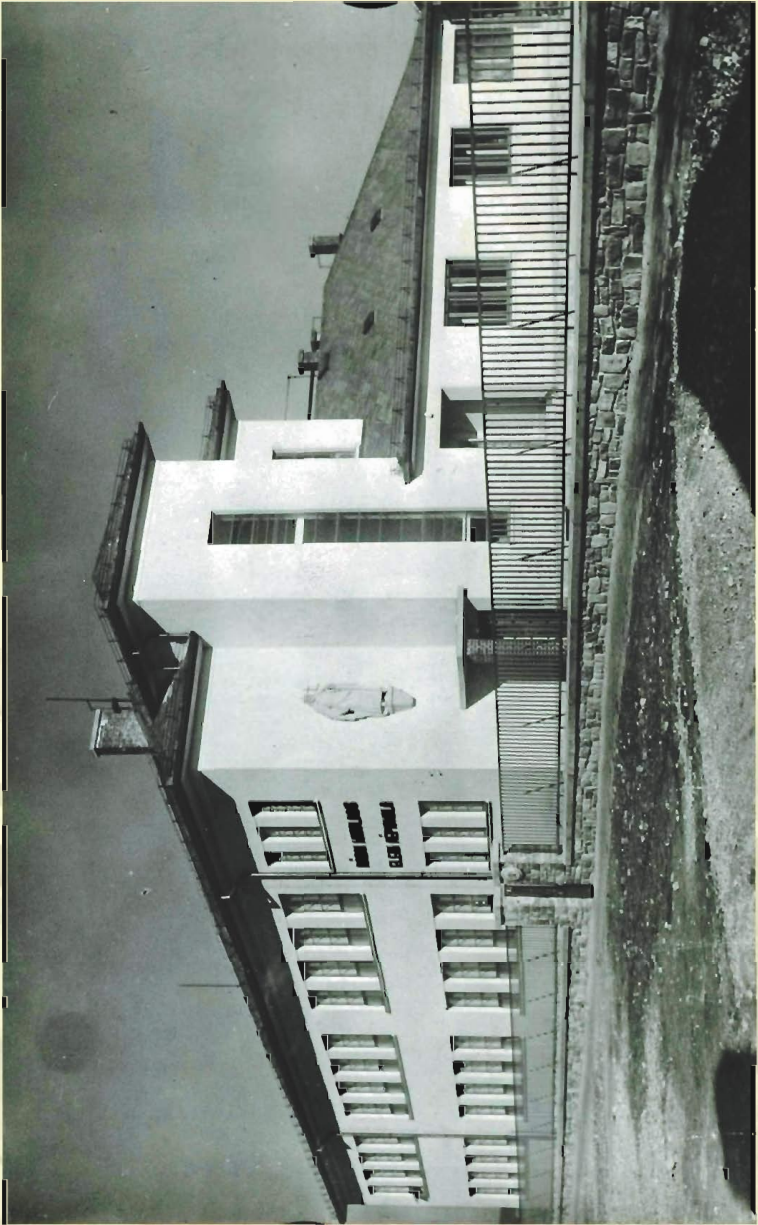
Némileg hasonló kiadványról egyről tudok a veszprémi könyvespolcon: a Képzőművészeti Alap 1964-es képeskönyvéről, amely méretre kisebb, terjedelemre nagyobb volt. Az a kis album 120 képet közölt művészi rendetlenségben a városról, legnagyobbbrészt fekete-fehérben és mindenféle kommentár nélkül. De amíg az a kiadvány a létező szocializmus szépségéről és változatosságáról volt hivatva meggyőzni azt, aki lapjait forgatta, ez a mostani kötet útítársa kíván lenni a veszprémi Várat felfedező vándornak.

A kínálat 28 diakron képpárt (a borító képeivel együtt 30-at) vonultat fel. A párba állított fényképek ugyanazt a látványt rögzítik néhány évtizedes távlatból, azonos nézőpontból. A képek gondos válogatásról, ügyes szerkesztésről tanúskodnak. Viszszafogott, mégis informatív képaláírások és tömören fogalmazott kísérszövegek kötik össze az egyes oldalpárokat, többnyire kerülve a zanzásításból könnyen eredő túlzott leegyszerűsítést. Nem lehetett egyszerű feladat a várbeli séta fonalára felfűzni olyan, hasznos, ám különböző információkat, mint építéstörténeti adatokat, kimagasló személyiségek néhány szavas bemutatását, eseménytörténeti adatokat vagy a Veszprémben forgatott filmek jegyzékét! A szövegnek különben oldott, fiatalos a hangvétele, mindenkihez szól. *Lapozható lapozgató* – írja magáról a füzetke, amely tegezve szólítja meg olvasóit. Ez szerintem mellőzhető lett volna.

Talán a leglényegesebb a műben az, hogy megmutatja az olvasónak, mennyi fontos dolgot takarnak, mennyi érdekes részletet hordanak a szemünk elé kerülő homlokzatok, házfalak, tornyok, még az utca kövezete is. Ha így tekintjük, akkor Veszprém még saját polgárai számára is valóban titokzatos város lehet.

Ahogy a képek mutatják, a múlt szürke, színes a jelen, ez a szerkesztők szerint bizonyára átvitt értelemben is értendő. A látnivaló élményeket egy rövid várostörténeti áttekintés rendezzi időrendi keretbe. Külön köszönet a Vár helyszínrajzi vázlatának közléséért, melyhez mértékléc is tartozik, továbbá innen derül ki a kis kötet kiadásának éve is. A hátoldalon olvasható: *Visszavárunk!* Ezt kívánhatjuk mindannyian a Veszprémbe látogatóknak.

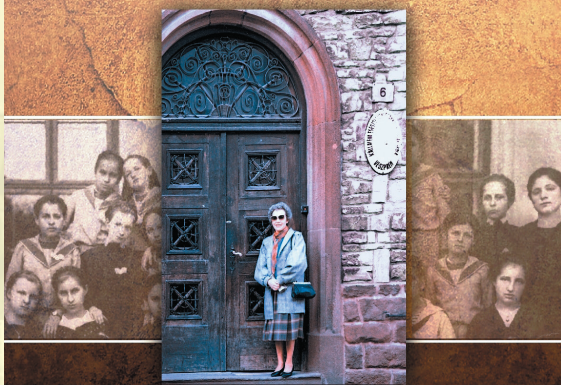
SOMFAI BALÁZS

MOLNÁR JÁNOSNÉ

MESÉLŐ HÁZAK

VESZPRÉM, 2019

25nka
Nemzeti Kulturális Alap

VESZPRÉM
A KIRÁLYNÉK VÁROSA